

W Instytucie Teatralnym w czwartek ruszy cykl wykładów "Wyspiański. Teatr obecności"

PUBLIKACJA: 16.01.2024 [Kultura i sztuka](#)

Autoportret Stanisława Wyspiańskiego. Fot. PAP/Reprodukcja

W Instytucie Teatralnym (IT) w Warszawie 18 stycznia dr hab. prof. UJ Dorota Jarząbek-Wasyl wykładem „Ja jestem grze ich przytomny. Wprowadzenie do teatru obecności” zainauguruje nowy cykl spotkań pt. „Wyspiański. Teatr obecności”.

"Od +żywego+ dzieła i osoby Stanisława Wyspiańskiego dzieli nas już ponad dziesięć dekad, a z nimi przyływy i odpływy interpretacji. Twórczość sceniczna autora +Wyzwolenia+ (ta wystawiona za jego życia, jak i odkrywana dopiero po jego śmierci) stanowiła fascynującą i niewyczerpaną +maszynę+ do wytwarzania znaczeń" - czytamy w informacji przesłanej PAP przez dział komunikacji i promocji IT.

Jak zaznaczono, "inspirował potomnych jako twórca teatru olbrzymiego, a z drugiej strony eksplorator teatru intymnego, teatru formy i teatru słowa poetyckiego". "Rozpoznawano w nim artystę koloru i artystę dźwięku, wizjonera nowoczesnego narodowego akropolu i burzyciela zmurzonego postromantycznego nekropolu, malarza sceny, a z drugiej strony architekta nowych przestrzeni scenicznych" - napisano.

Zaznaczono, że "nie negując wagi tych, i wielu innych, kategoryzacji, dr hab. prof. UJ Dorota Jarząbek-Wasyl proponuje spojrzenie uchylające – choćby tylko częściowo – potrzebę interpretacji, na rzecz tego, co (przynajmniej teoretycznie) poprzedza ją i warunkuje: przejawiania się obecności, stawiania się spektaklu w oczach twórców i widzów".

"Na ile i w jaki sposób Wyspiański był obecny w swoim teatrze (poprzez konkretne decyzje, formy współpracy)? Co czyniło przedstawienia – dane pod jego kierunkiem – żywymi i poruszającymi widzów w momencie powstania? Jak istniały i działały w przedstawieniach – w zetknięciu z aktorem i przestrzenią – konkretne obiekty (kostiumy, rekwizyty)? To główne pytania stawiane w projekcie +Wyspiański. Teatr obecności+, poświęconym działalności scenicznej Wyspiańskiego z lat 1898-1907, czyli od debiutu scenograficznego i dramatycznego do śmierci artysty" - czytamy w przesłanej informacji.

Początek pierwszego wykładu pt. "Ja jestem grze ich przytomny. Wprowadzenie do teatru obecności" - 18 stycznia o godz. 18 w Instytucie Teatralnym w Warszawie.

"Historyczne prapremiery Wyspiańskiego na przełomie XIX i XX wieku odbywały się niewątpliwie zgodnie z wypracowanym wówczas modelem działania teatru, prowadzenia prób, przygotowywania dekoracji i kostiumów. Wyspiański odnalazł się w tym trybie, ale też wniósł własne metody, specyficzne zachowania, sposób komunikowania się – co ciekawe, często poza słowem" - napisano.

Jak wyjaśniono, przedmiotem pierwszego wykładu "będzie określenie sposobu i zakresu działania artysty za kulisami oraz przegląd dostępnych dokumentów, śladów pracy, ze szczególnym naciskiem na rysunki i szkice sytuacyjne jako zmaterializowane ślady inscenizacyjnej energii i żywego nurtu kreacji, szukania rozwiązań, myślenia i eksperymentowania teatralnego". "Zarysowane zostanie także kalendarium przedstawień, ich kontekst zewnętrzny (doboru repertuaru, współczesnego rytmu życia miasta, wydarzeń społecznych powiązanych z premierami)" - dodano.

Cykl wykładów "Wyspiański. Teatr obecności" skupi się "na trzech obszarach problemowych: 1) praktyki tworzenia i form współdziałania z zespołem teatralnym, jakie przyjął Wyspiański w Krakowie i Lwowie, 2) materii przedstawień artysty (roli, jaką w tym teatrze odgrywały konkretne obiekty: rekwizyty, kostiumy, dekoracje, architektura sceny), 3) reakcji publiczności na spektakle autora +Wesela+, ze szczególnym naciskiem na polisensoryczne wrażenia: wzrokowe, słuchowe, ale też dotykowe i kinestetyczne, do których prowokowały sceniczne rozwiązania wprowadzone przez Wyspiańskiego".

Kolejne wykłady zaplanowano: 15 lutego - "Dwadzieścia kroków wszerej i wzdłuż". Wyspiański reżyseruje (warsztat: Reżyseria wstrząsu), 14 marca - "Ubrałem się w com ta miał". Kostiumy sceniczne w ruchu (warsztat: Enter Ghost), 18 kwietnia - "Ja słucham, słucham i patrzę...". Słuch, wzrok i inne zmysły w spektaklach Wyspiańskiego (warsztat: Dotykanie makiety) oraz 23 maja - "I cóż, kochany panie Leonie?". Aktorzy i aktorki Wyspiańskiego.

Wstęp na wykłady jest wolny.

Wyjaśniono, że spotkaniom towarzyszyć będą trzy warsztaty w mniejszym gronie (kolejno po drugim, trzecim i czwartym wykładzie). "Warsztaty te mają służyć zachęce do wspólnej lektury i rozkodowania archiwaliów teatralnych: scenariusza reżyserskiego z rysunkami sytuacyjnymi; szkicu portretowego aktora; makiety scenicznej. Przed każdym spotkaniem, z odpowiednim wyprzedzeniem uczestnicy otrzymają szczegółowe instrukcje, teksty do przeczytania, zadania" - napisano w informacji.

NAJNOWSZE

Do połowy lutego zostanie konkurs na nowego dyrektora Teatru im. Żeromskiego Kielca

Michał Kotoński nadal dyrektorem Teatru im. Żeromskiego Kielca

Zakopiańska scena artystyczna wystawie w DESA Unicum

Dyrektor Wawelu: myślimy o specjalnych oprowadzaniach po strychu zamku

79. rocznica ostatecznej likwidacji niemieckiego obozu zagłady

NAJPOPULARNIEJSZE

01
105 lat temu wybuchła I wojna światowa

02
160 lat temu wybuchło Powstanie Styczniowe

03
Józef Piłsudski (1867-1935)

04
Proces brzeski

05
Kalendarium II wojny światowej

Newsletter

Wpisz swój e-mail